

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul XIV — Nr. 920

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Marți, 17 decembrie 2002

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE		ACTE ALE CONSILIULUI CONCURRENTEI	
608. — Ordin al ministrului industriei și resurselor privind aprobarea Listei europene a substanțelor chimice notificate — ELINCS.....	1	225. — Ordin privind punerea în aplicare a instrucțiunilor elaborate de Consiliul Concurenței în baza Legii concurenței nr. 21/1996.....	6–16
621. — Ordin al ministrului industriei și resurselor pentru completarea anexei la Ordinul ministrului industriei și resurselor nr. 490/2002 privind aprobarea Listei cuprinzând standardele române care adoptă standardele europene armonizate referitoare la ascensoare.....	2	ACTE ALE COMISIEI DE SUPRAVEGHERE A ASIGURĂRILOR	
4.406. — Ordin al ministrului educației și cercetării privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a caselor de cultură studențești.....	2–5	11. — Ordin privind modificarea Ordinului președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 9/2002 pentru aprobarea Normelor privind aplicarea legii în domeniul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă pentru pagube produse terților prin accidente de autovehicule și autorizarea asigurărilor care vor practica această asigurare în anul 2003	16

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL INDUSTRIEI ȘI RESURSELOR

ORDIN

privind aprobarea Listei europene a substanțelor chimice notificate — ELINCS

În temeiul art. 18 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.300/2002 privind notificarea substanțelor chimice; în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 19/2001 privind organizarea și funcționarea Ministerului Industriei și Resurselor, cu modificările ulterioare,

ministrul industriei și resurselor emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Lista europeană a substanțelor chimice notificate — ELINCS — prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Anexa prevăzută la art. 1 se procură de la

Agenția Națională pentru Substanțe și Preparate Chimice Periculoase.

Art. 3. — Prezentul ordin va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul industriei și resurselor,
Mihai Berinde,
secretar de stat

București, 4 decembrie 2002.
Nr. 608.

MINISTERUL INDUSTRIEI ȘI RESURSELOR

ORDIN
pentru completarea anexei la Ordinul ministrului industriei și resurselor nr. 490/2002
privind aprobarea Listei cuprinzând standardele române care adoptă
standardele europene armonizate referitoare la ascensoare

În conformitate cu prevederile art. 6 alin. (2) și art. 19 din Hotărârea Guvernului nr. 225/2002 privind stabilirea condițiilor de introducere pe piață a ascensoarelor,
 în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 19/2001 privind organizarea și funcționarea Ministerului Industriei și Resurselor, cu modificările ulterioare,

ministrul industriei și resurselor emite următorul ordin:

Art. 1. — Se completează Lista cuprinzând standardele române care adoptă standardele europene armonizate referitoare la ascensoare din anexa la Ordinul ministrului industriei și resurselor nr. 490/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 803 din 5 noiembrie 2002, cu standardul redat în anexa la prezentul ordin.

Art. 2. — Prezentul ordin va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul industriei și resurselor,
Mihai Berinde,
 secretar de stat

București, 7 decembrie 2002.
 Nr. 621.

ANEXĂ

LISTA
cuprinzând standardele române care adoptă standardele europene armonizate
referitoare la ascensoare

Nr. crt.	Număr de referință	Titlu
1.	SR EN 81-2+AC:2002	Reguli de securitate pentru execuția și montarea ascensoarelor. Partea a 2-a: Ascensoare hidraulice

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

ORDIN
privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a caselor de cultură studențești

În temeiul prevederilor art. 141 lit. h) din Legea nr. 84/1995, republicată,
 în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 216/1994 privind finanțarea caselor de cultură studențești și a complexelor cultural-sportive studențești,
 în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 23/2001 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației și cercetării emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Regulamentul de organizare și funcționare a caselor de cultură studențești, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Studentilor și casele de cultură studențești pun în aplicare prezentul ordin.

Art. 2. — Direcția generală pentru patrimoniu și investiții, Direcția generală buget-finanțe, Agenția Socială a

Art. 3. — Prezentul ordin intră în vigoare de la data publicării lui în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației și cercetării,
Ecaterina Andronescu

București, 10 septembrie 2002.
 Nr. 4.406.

REGULAMENT de organizare și funcționare a caselor de cultură studențești

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. — Casele de cultură studențești sunt instituții publice cu personalitate juridică, subordonate Ministerului Educației și Cercetării, care funcționează în baza Hotărârii Guvernului nr. 23/2001 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării, cu modificările și completările ulterioare, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 216/1994 privind finanțarea caselor de cultură studențești și a complexelor cultural-sportive studențești.

Art. 2. — Casele de cultură studențești asigură condiții de organizare și desfășurare a activităților culturale, educative, artistice, distractive, turistice și de agrement, sportive, precum și a altor manifestări specifice pentru studenți, atât pe plan intern, cât și pe plan internațional. În cadrul caselor de cultură studențești pot funcționa formații artistice studențești, cercuri, cluburi cultural-artistice, turistice și sportive, ateliere de creație, cenacluri.

Art. 3. — Casele de cultură studențești au ca obiect de activitate organizarea și desfășurarea acțiunilor cultural-artistice, distractive, turistice interne și internaționale, sportive, de agrement, precum și alte servicii pentru studenți și cu studenți, în afara oricăror forme de activități politice.

Art. 4. — Activitatea caselor de cultură studențești se bazează pe antrenarea studenților în conceperea și organizarea manifestărilor culturale și artistice specifice, manifestărilor sportive și turistice. Formele și genurile de activități general valabile sunt cuprinse în anexa la prezentul regulament.

Art. 5. — (1) Programul manifestărilor cultural-artistice este elaborat de Consiliul artistic, cu consultarea Consiliului Național al Studenților, ținând seama de obiectivele instituției culturale, fiind aprobat de consiliul de administrație și devenind astfel sarcină de serviciu pentru toți salariații casei de cultură studențești.

(2) Consiliul artistic este numit de către director și va fi compus cu precădere din referenți de specialitate și din studenți care activează în cadrul casei de cultură studențești.

(3) Coordonarea activităților din casele de cultură studențești se realizează de Agenția Socială a Studenților.

Art. 6. — Referenții de specialitate coordonează toate formele de activități ce se organizează în casele de cultură studențești, răspunzând în fața conducerii instituției de realizarea programelor.

Art. 7. — În cadrul caselor de cultură studențești se pot desfășura activități de cercetare științifică specifică la care sunt antrenate colective de studenți și cadre didactice universitare. Încheierea contractelor, derularea și finalizarea acestora, precum și aspectele financiare legate de această activitate se efectuează în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Art. 8. — Bunurile mobile și imobile aflate în folosința caselor de cultură studențești sunt: terenuri, clădiri, cabane, anexele lor, utilajele secțiilor, cercurilor, mijloacele de transport, terenuri de sport etc. care fac parte din domeniul public al statului.

Art. 9. — Spațiul caselor de cultură studențești este folosit cu prioritate pentru activități cultural-artistice și recreative pentru studenți, conform prevederilor prezentului regulament.

Art. 10. — Casele de cultură studențești pot organiza prestări de servicii cu și pentru studenți (limbi străine, foto-film, tehnică de calcul, multiplicări, depanări, specializări diverse etc.), pot înființa și da în folosință grupuri alimentare (minirestaurante, cafe-bar etc.), baze sportive și de agrement, mici unități comerciale, atât în regie proprie, cât și în colaborare, cu respectarea legislației în vigoare, fără a afecta spațiile destinate manifestărilor cultural-artistice.

Art. 11. — Pentru anumite activități casele de cultură studențești pot angaja prin contract colaboratori: specialiști, studenți, alte categorii socioprofessionale.

Art. 12. — (1) Finanțarea caselor de cultură studențești se face pentru cheltuielile de personal, în limita numărului de posturi aprobat prin ordin al ministrului educației și cercetării, precum și pentru unele cheltuieli materiale și de capital, prin subvenții de la bugetul de stat.

(2) Casele de cultură studențești pot beneficia și de alte surse de venituri dobândite în condițiile legii: venituri proprii, subvenții, donații, sponsorizări și taxe de la persoane juridice și fizice. Veniturile obținute din sursele de finanțare menționate se gestionează și se utilizează integral la nivelul acestora, inclusiv pentru majorarea fondului de salarii, fără vărsăminte la bugetul de stat, la bugetele locale și fără a afecta alocațiile bugetare.

(3) Casele de cultură studențești încheie cu Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Socială a Studenților convenții pentru subvenționarea cheltuielilor ocazionate de realizarea unor programe de manifestări culturale, științifice și sportive, naționale și internaționale, efectuate pentru studenți. Nivelul subvențiilor se stabilește ca diferență între cheltuielile ocazionate de organizarea programelor și veniturile încasate din realizarea lor și se aprobă prin ordin al ministrului educației și cercetării, în urma analizei propunerilor formulate în acest sens de către Agenția Socială a Studenților. Activitățile pot fi realizate și prin autofinanțarea unor cheltuieli.

CAPITOLUL II

Conducerea caselor de cultură studențești

Art. 13. — Conducerea caselor de cultură studențești este asigurată de consiliul de administrație și de director.

Art. 14. — Consiliul de administrație asigură activitatea managerială a instituțiilor respective.

Art. 15. — Consiliul de administrație are rol de decizie asupra programelor anuale de activitate, bunei desfășurări a activității instituției, în condițiile legii.

Art. 16. — Consiliul de administrație răspunde de respectarea prevederilor legale privind activitatea instituției.

Art. 17. — Componența consiliului de administrație se stabilește după cum urmează:

a) Pentru casele de cultură studențești din centrele universitare unde există mai mult de o instituție de învățământ superior consiliul de administrație este format din: un reprezentant desemnat de Ministerul Educației și Cercetării; un reprezentant al Agenției Sociale a Studenților; un reprezentant desemnat de fiecare rector din centrul universitar respectiv; câte un student din fiecare universitate, membru al senatului, desemnat de studenții membri ai senatului universitar și de organizațiile studențești legal constituite la nivel de universitate; un reprezentant al studenților care activează în cadrul casei de cultură respective; un referent artistic din cadrul casei de cultură studențești și directorul instituției. Din consiliul de administrație pot face parte și până la doi reprezentanți ai autorităților publice locale.

În cazul în care numărul membrilor consiliului de administrație astfel constituit este par, formațiile și cercurile studențești care activează în cadrul casei de cultură studențești își vor mai desemna un reprezentant în consiliul de administrație.

Formațiile și cercurile studențești care activează în cadrul casei de cultură își vor desemna reprezentantul în ședință comună, la care participă câte un delegat de la fiecare formație sau cerc studențesc. Ședința comună va fi organizată de director.

Consiliul artistic va desemna referentul membru al consiliului de administrație în ședință organizată de director.

b) Pentru casele de cultură studențești din centrele universitare unde există doar o instituție de învățământ superior, consiliul de administrație este format din: un reprezentant desemnat de Ministerul Educației și Cercetării; un reprezentant desemnat de Agenția Socială a Studenților; un reprezentant desemnat de rectorul universității respective; până la trei studenți din universitate, membri ai senatului, desemnați de studenții membri ai senatului universitar și de organizațiile studențești legal constituite la nivel de universitate; până la doi reprezentanți ai studenților care activează în cadrul casei de cultură respective; un referent artistic din cadrul casei de cultură studențești; directorul instituției. Cu acordul membrilor, din consiliul de administrație mai pot face parte până la doi reprezentanți ai autorităților publice locale.

În cazul în care numărul membrilor consiliului de administrație astfel constituit este par, formațiile și cercurile studențești care activează în cadrul casei de cultură studențești își vor mai desemna un reprezentant în consiliul de administrație.

Formațiile și cercurile studențești care activează în cadrul casei de cultură studențești își vor desemna reprezentanții în ședință comună, la care participă câte un delegat de la fiecare formație sau cerc studențesc. Ședința comună va fi organizată de director.

Consiliul artistic va desemna referentul membru al consiliului de administrație în ședință organizată de director.

În maximum 75 de zile de la emiterea prezentului regulament, rectoratele, studenții membri în senatele universitare și reprezentanții organizațiilor studențești și directorii caselor de cultură studențești vor transmite la Agenția Socială a Studenților propunerile pentru consiliul de administrație, însoțite de actele de desemnare.

Agenția Socială a Studenților propune Ministerului Educației și Cercetării validarea componenței nominale a consiliului de administrație prin ordin.

Art. 18. — (1) Mandatul consiliului de administrație este pentru o perioadă de 2 ani; mandatul poate fi retras înainte de expirarea acestei perioade de către organismele care l-au delegat, pentru motive întemeiate. Mandatul persoanelor care au înlocuit membrii consiliului de administrație inițial încetează o dată cu încetarea mandatului consiliului de administrație.

(2) Calitatea de membru al consiliului de administrație încetează de drept din momentul în care persoana imputernicită își pierde calitatea în virtutea căreia a fost desemnată. În acest caz instituția va desemna în termen de 30 de zile un nou reprezentant.

(3) Cu cel puțin 30 de zile înainte de încetarea mandatului, instituțiile vor înainta Agenției Sociale a Studenților propuneri pentru desemnarea noilor membri.

Art. 19. — (1) Consiliul de administrație este condus de președinte, iar în lipsa acestuia, de unul dintre membrii consiliului, desemnat de președinte.

(2) Președintele consiliului de administrație trebuie să fie, de regulă, absolvent al unei instituții de învățământ superior de lungă durată.

(3) În prima ședință a consiliului de administrație se alege președintele și secretarul consiliului de administrație prin vot secret, cu majoritate absolută.

(4) Consiliul de administrație prezintă semestrial Agenției Sociale a Studenților un raport de activitate.

Art. 20. — (1) Consiliul de administrație se întrunește trimestrial sau ori de câte ori este necesar, la convocarea președintelui.

(2) Deciziile consiliului de administrație se iau prin vot nominal deschis, cu majoritatea membrilor prezenți, dacă numărul lor reprezintă cel puțin două treimi din numărul total de membri.

(3) Dezbaterile consiliului de administrație au loc conform ordinii de zi stabilite și comunicate de președinte cu cel puțin 5 zile înaintea ședinței. Dezbaterile și deciziile consiliului de adminis-

trație se consemnează în procese-verbale de ședință, într-un registru parafat și sigilat de președinte. Procesul-verbal se semnează de fiecare dintre cei prezenți, iar în situația în care există obiecțiuni, acestea se consemnează distinct.

Art. 21. — Directorul asigură conducerea operativă a activității casei de cultură studențești și duce la îndeplinire deciziile consiliului de administrație, cu respectarea prevederilor legale.

Art. 22. — (1) În funcțiile de director sunt numiți prin ordin al ministrului educației și cercetării, pe bază de concurs organizat de către Ministerul Educației și Cercetării prin Agenția Socială a Studenților, absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior de lungă durată. Concursul constă în probe scrise și orale și în prezentarea unui proiect managerial.

(2) În situații deosebite poate fi numit prin ordin al ministrului educației și cercetării un director interimar, cu condiția organizării concursului pentru ocuparea postului în maximum 60 de zile de la data numirii.

(3) În exercitarea atribuțiilor sale, directorul emite decizii.

Art. 23. — Directorul prezintă anual spre aprobare consiliului de administrație un raport de activitate și un program de acțiuni cultural-artistice.

CAPITOLUL III

Atribuțiile consiliului de administrație și ale directorului

Art. 24. — Consiliul de administrație are în principal următoarele atribuții:

a) stabilește structura organizatorică și numărul de posturi, precum și normativul de constituire a compartimentelor funcționale;

b) aprobă programul managerial anual și trimestrial;

c) avizează bugetul anual de venituri și cheltuieli și contul de execuție pentru anul anterior;

d) analizează raportul de activitate al directorului;

e) aprobă fișele posturilor personalului;

f) aprobă premii și stimulente (în bani, bunuri materiale, excursii, tabere etc.) pentru personalul instituției și pentru studenții remarcați în unele activități ale instituției, conform legislației în vigoare;

g) adoptă regulamentul de ordine interioară al instituției și regulamentul de organizare și funcționare al consiliului de administrație.

În prima ședință a consiliului de administrație se va propune regulamentul de organizare și funcționare al consiliului de administrație, care va fi adoptat în maximum o lună de la prima ședință a acestuia, cu majoritate de două treimi din numărul membrilor. Regulamentul de organizare și funcționare se adoptă prin decizie a consiliului de administrație. Acest regulament poate fi modificat la propunerea unei treimi din numărul membrilor consiliului de administrație, cu majoritate de două treimi din numărul membrilor;

h) avizează raportul semestrial de activitate întocmit de director, pe care îl prezintă Agenției Sociale a Studenților.

Art. 25. — Directorul are următoarele atribuții:

a) întocmește programul managerial anual și trimestrial, bugetul de venituri și cheltuieli (împreună cu contabilul-șef) și le supune spre avizare consiliului de administrație;

b) coordonează realizarea programului managerial și de activitate aprobat de consiliul de administrație;

c) reprezintă instituția în relațiile cu Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Socială a Studenților și în relațiile cu terții;

d) îndrumă, controlează și coordonează activitatea personalului din subordine;

e) aplică sancțiuni în condițiile legislației muncii;

f) înaintează consiliului de administrație propuneri de premiere a personalului din subordine și a studenților merituos;

g) propune președintelui consiliului de administrație întrunirea în ședință extraordinară a consiliului de administrație ori de câte ori activitatea casei de cultură studențești o impune;

h) întocmește un raport semestrial privind activitatea casei de cultură studențești și îl prezintă spre analiză consiliului de administrație, în ședințele ordinare;

i) are drept de semnătură pe actele oficiale și financiar-bancare;

j) alte atribuții, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

CAPITOLUL IV

Dispoziții finale

Art. 26. — Casele de cultură studențești au toate drepturile și obligațiile ce decurg din calitatea lor de persoane juridice.

Art. 27. — (1) Activitatea financiar-contabilă se desfășoară în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

(2) Concursul pentru ocuparea postului de contabil-șef este organizat de Direcția generală buget finanțe și de casa de cultură studențească respectivă.

Art. 28. — Gestiunea, precum și deciziile consiliului de administrație în legătură cu aceasta sunt controlate de Ministerul Educației și Cercetării, precum și de către instituțiile abilitate prin lege.

Art. 29. — Casele de cultură studențești au ștampilă proprie, rotundă, ce cuprinde: „ROMÂNIA — MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII — denumirea instituției și localitatea”, cu stema României.

Art. 30. — Pentru clădirile sau anexele în care funcționează casele de cultură studențești, precum și pe hârtiile cu antet se scriu următoarele: „ROMÂNIA — MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII — denumirea instituției, localitatea, adresa centrală și, după caz, adresa clădirii sau anexei (în situația în care acestea sunt diferite)”.

Art. 31. — În arhivele caselor de cultură studențești se păstrează și se arhivează în condițiile legii toate documentele care atestă activitatea cultural-artistică și financiară a instituției.

*ANEXĂ
la regulamentul*

FORME ȘI GENURI de activități specifice caselor de cultură studențești

1. Compartiment activități artistice și culturale

a) Formații artistice

- Formații folclorice
- Dansuri
- Muzică instrumentală (orchestre, tarafuri)
- Soliști vocali și instrumentiști etc.
- Formații de teatru
- Grupuri de recitatori
- Grupuri corale
- Formații instrumentale de muzică (camerale, orchestre, simfonice)
- Formații de dansuri moderne și sportive
- Formații de muzică ușoară, vocale și instrumentale
- Formații de jazz
- Grupuri de revistă, estradă etc.

b) Cercuri artistice, cenacluri, cursuri teoretice și practice

- Cenaclul de literatură (proză, poezie, literatură SF, dramaturgie, scenarii de film, critică etc.)
- Cercuri de cultură plastică, muzicală, film, estetică, design
- Cerc de creație științifico-tehnică
- Studii, cercetare, proiectare interdisciplinară pe bază de contracte
- Cercuri de creație artistică: foto, film, arte plastice
- Expuneri, dezbateri interdisciplinare (microinformatică, speologie, istorie, ecologie etc.)
- Cercuri de documentare (științe juridice, principii de democrație, istorie, religie etc.)
- Cercuri plastice de limbi străine, de religie, de actorie, soliști vocali, diverse specializări
- Editare de publicații periodice sau permanente, pliante, caiete de culegeri, almanahuri, agende studențești etc.

- Cercuri practice de training vocațional și de pregătire în vederea integrării socioprofesionale

2. Activități recreativ-distractive și de agrement

- Discotecă, videotecă, baluri studențești, carnavaluri etc.
- Concerte, spectacole diferite ale formațiilor studențești de amatori sau profesioniste la sediu ori în deplasare
- Proiecții de filme, cinematecă, cursuri de cultură cinematografică
- Cluburi de jocuri distractive, jocuri logice, bridge etc.
- Concursuri cultural-artistice, distractive
- Publicații, tipărituri, creații originale sau multiplicări, difuzare de carte
- Birou de impresariat artistic și modeling, intern și extern, turnee
- Expoziții: plastică, foto, design etc. (și valorificarea creațiilor)
- Diferite prestări de servicii cu și pentru studenți, elevi și alte categorii sociale — specializări interdisciplinare
- Aniversări, sărbători și ceremonialuri din viața studenților
- Organizarea periodică a concursurilor (festivaluri) naționale și internaționale ale formațiilor artistice studențești;
- Tabere de creație artistică: interne, internaționale
- Tabere de odihnă pentru componenții colectivelor studențești proprii
- Activități sportive și turistice interne sau internaționale
- Grup alimentar (bufet, bar, restaurant), propriu sau în colaborare
- Alte forme de agrement sau desfacere de produse proprii ori în colaborare
- Transport intern și internațional

ACTE ALE CONSILIULUI CONCURENȚEI

CONSILIUL CONCURENȚEI

ORDIN

privind punerea în aplicare a instrucțiunilor elaborate de Consiliul Concurenței în baza Legii concurenței nr. 21/1996

În temeiul prevederilor art. 21 alin. (4) lit. f), ale art. 28 alin. (1) și (3) și ale art. 29 alin. (1) din Legea concurenței nr. 21/1996,

și având în vedere avizul favorabil al Consiliului Legislativ,

președintele Consiliului Concurenței emite următorul ordin:

Art. 1. — În urma adoptării în plenul Consiliului Concurenței se pun în aplicare instrucțiunile privind modul de aplicare a regulilor de concurență acordurilor de acces din sectorul de comunicații electronice — cadru general, piețe relevante și principii.

Art. 2. — Compartimentele de specialitate din cadrul Consiliului Concurenței vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 3. — Prezentul ordin și instrucțiunile prevăzute la art. 1 vor fi publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘedintele CONSILIULUI CONCURENȚEI,
THEODOR VALENTIN PURCĂREA

București, 3 decembrie 2002.

Nr. 225.

INSTRUCȚIUNI

privind modul de aplicare a regulilor de concurență acordurilor de acces din sectorul de comunicații electronice — cadru general, piețe relevante și principii

În temeiul art. 28 alin. (1) și (3) din Legea concurenței nr. 21/1996,
Consiliul Concurenței adoptă prezentele instrucțiuni.

PREFAȚĂ

În industria comunicațiilor electronice acordurile de acces sunt esențiale pentru a permite operatorilor de pe piață să beneficieze de liberalizare.

Scopul prezentelor instrucțiuni constă în:

- stabilirea principiilor de acces ce derivă din dreptul concurenței, pentru a crea o siguranță mai mare pe piață și condiții mai stabile pentru inițiative comerciale și investiționale în sectoarele comunicațiilor electronice și serviciilor multimedia;
- definirea și clarificarea relațiilor dintre legea concurenței și legislația specifică a sectorului (în special în ceea ce privește relațiile dintre regulile de concurență și legislația privind accesul și interconectarea rețelelor de comunicații electronice);
- explicarea modalității în care vor fi aplicate regulile de concurență, într-un mod coerent, în sectoarele implicate în furnizarea de noi servicii și în special aspectelor de acces în acest context.

INTRODUCERE

1. Având în vedere că data liberalizării complete a sectorului de comunicații electronice a fost stabilită, România trebuie să înlăture ultimele bariere în ceea ce privește furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice către consumatori într-un mediu concurențial până la data de 1 ianuarie 2003. Ca rezultat al acestui proces de liberalizare va apărea un al doilea set de produse și de servicii, ca de altfel și necesitatea de acces la facilitățile necesare pentru furnizarea acestor servicii. În acest sector interconectarea cu rețeaua publică de comunicații electronice este un exemplu tipic de acces, dar nu singurul.

2. Consiliul Concurenței a decis să trateze acordurile de acces din domeniul comunicațiilor electronice conform regulilor de concurență. Prezentele instrucțiuni tratează modul în care regulile și procedurile de concurență se aplică acordurilor de acces în contextul armonizării legislației naționale cu legislația europeană din sectorul comunicațiilor electronice.

3. În România, la momentul adoptării prezentelor instrucțiuni, cadrul legal de reglementare este constituit din: Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 527/2002, denumită în cele ce urmează Ordonanța Guvernului nr. 34/2002¹⁾ și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 591/2002²⁾.

4. În sectorul comunicațiilor electronice cadrul legal al procesului de liberalizare și de armonizare permite și simplifică posibilitățile agenților economici de a iniția noi activități pe piețe noi și, ca atare, permite utilizatorilor să beneficieze de rezultatele unei concurențe mai puternice. Aceste avantaje nu trebuie să fie periclitate de practicile restrictive sau abuzive ale agenților economici: noilor intranți trebuie să li se garanteze dreptul de a avea acces la rețelele operatorilor dominanți de comunicații electronice. Din acest motiv regulile de concurență sunt esențiale pentru a asigura obținerea acestei evoluții. Autoritățile care au un rol în reglementarea acestui

¹⁾ Prin Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 a fost preluată Directiva Parlamentului European și a Consiliului Europei 2002/19/CE din 7 martie 2002 cu privire la accesul la și interconectarea rețelelor de comunicații electronice și a facilităților asociate (Directiva de acces);

²⁾ Directiva Parlamentului European și a Consiliului Europei 2002/21/CE din 7 martie 2002 cu privire la un cadru de reglementare comun pentru rețele și servicii de comunicații electronice (Directiva-cadru);

sector sunt: Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații (ANRC) și Consiliul Concurenței. Pentru ca procesul de concurență să funcționeze corect pe piață este necesară asigurarea conlucrării dintre aceste autorități, precum și dintre ANRC și Oficiul Concurenței.

5. Capitolul I al prezentelor instrucțiuni stabilește cadrul general și detaliază modul în care autoritatea de concurență intenționează să protejeze drepturile agenților economici și ale utilizatorilor, conform regulilor de concurență, și să evite dublarea inutilă a procedurilor.

Capitolul al II-lea stabilește modalitatea de definire a pieței în acest sector.

Capitolul al III-lea detaliază principiile pe care Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței le va urma în aplicarea regulilor de concurență, în scopul de a ajuta agenții economici de pe piața comunicațiilor electronice să aibă în vedere respectarea cerințelor Legii concurenței nr. 21/1996 la încheierea acordurilor de acces. Principiile stabilite în prezentele instrucțiuni se aplică nu numai serviciilor de comunicații electronice tradiționale, pe linii fixe, dar și celorlalte tipuri de servicii de comunicații electronice, inclusiv unor domenii precum comunicațiile prin satelit și comunicațiile mobile.

Capitolul al IV-lea stabilește cadrul general de analiză a situației în care același operator furnizează atât rețele de comunicații electronice, cât și rețele de televiziune prin cablu.

6. Prezentele instrucțiuni se bazează pe aspecte care au apărut în Uniunea Europeană în timpul etapelor inițiale ale tranziției de la monopoluri la piețe concurențiale. Dată fiind convergența sectoarelor de comunicații electronice, radiodifuziune și tehnologia informației, precum și întărirea concurenței de pe aceste piețe, pot apărea în viitor și alte aspecte. Aceasta poate conduce la necesitatea de a adapta scopul și principiile stabilite în prezentele instrucțiuni acestor noi sectoare.

7. Prezentele instrucțiuni nu își propun să realizeze o analiză comprehensivă a tuturor problemelor posibile de concurență din acest sector, întrucât în acest domeniu pot apărea probleme noi.

8. Consiliul Concurenței va lua în considerare, dacă va fi cazul, modificarea sau completarea prezentelor instrucțiuni pe baza experienței ce va fi acumulată în timpul perioadei inițiale a procesului de liberalizare a comunicațiilor electronice în România.

CAPITOLUL I

Cadrul general

SECȚIUNEA 1

Relațiile dintre regulile de concurență și reglementarea specifică a sectorului

9. Problemele de acces sunt reglementate în România prin Ordonanța Guvernului nr. 34/2002. Un furnizor de servicii intră în contact cu o problemă de acces, cum ar fi refuzul nejustificat al unui operator dominant de comunicații electronice de a furniza sau furnizarea în termeni nerezonabili a unei linii închiriate de care solicitantul are nevoie pentru a oferi un anumit serviciu consumatorilor săi și, prin urmare, trebuie să ia în considerare un număr de posibilități în vederea găsirii unei soluții. În general, atunci când se confruntă cu o problemă de acces, părțile lezate au două posibilități: (i) procedurile specifice de acțiune în fața ANRC, stabilite în prezent în concordanță cu dreptul comunitar; și (ii) o acțiune în fața autorității de concurență sau în instanța judecătorească.

10. Consiliul Concurenței are în vedere faptul că ANRC are atribuții diferite și operează într-un cadru legal diferit de cel al Consiliului Concurenței, atunci când acesta din urmă aplică regulile de concurență. Acest cadru legal specific sectorului, bazat pe considerații de politică a comunicațiilor electronice, poate avea obiective diferite, dar aflate în concordanță cu obiectivele politicii de concurență. Consiliul Concurenței va coopera cât de mult posibil cu ANRC.

11. Regulile de concurență nu sunt suficiente pentru a soluționa toate problemele din domeniul comunicațiilor electronice. Prin urmare, ANRC are o sferă de activitate semnificativ extinsă și un rol semnificativ în reglementarea acestui sector.

12. Este, de asemenea, important faptul că legislația din domeniul comunicațiilor electronice impune operatorilor de comunicații electronice care au o putere semnificativă pe piață obligații de transparență și de nediscriminare, care sunt mai oneroase decât cele impuse conform art. 6 din Legea concurenței nr. 21/1996. Această legislație stabilește obligații referitoare la transparență, obligații de furnizare și obligații legate de modalitatea de stabilire a tarifelor. Obligațiile menționate sunt impuse de către ANRC, care are, de asemenea, jurisdicție în asigurarea unei concurențe efective pe piață.

13. În legătură cu art. 6 din Legea nr. 21/1996, prezentele instrucțiuni au în vedere, în principal, situația în care, înainte de liberalizare, pe piață a existat un operator de comunicații electronice care deținea o poziție dominantă. Existența și poziția pe piață a operatorilor concurenți vor fi relevante pentru a determina dacă există o poziție dominantă a unui anumit operator sau o

poziție dominantă colectivă: referirile din prezentele instrucțiuni la poziția dominantă vor fi interpretate în acest sens.

14. ANRC are jurisdicție asupra acordurilor de acces, ceea ce nu exclude însă, în condițiile legii concurenței, obligativitatea notificării unor astfel de acorduri la Consiliul Concurenței. ANRC trebuie să se asigure că acțiunile întreprinse de ea sunt în concordanță cu dreptul concurenței. Această obligație presupune să nu întreprindă acțiuni contrare legislației de protecție a concurenței.

15. Acordurile de acces reglementează, în principiu, furnizarea anumitor servicii între agenți economici independenți și nu conduc la crearea unei entități autonome, distincte de părțile acordului. De aceea, în mod general, acordurile de acces nu cad sub incidența Regulamentului Consiliului Concurenței privind autorizarea concentrărilor economice.

16. Conform Regulamentului Consiliului Concurenței pentru aplicarea prevederilor art. 5 și 6 din Legea concurenței nr. 21/1996, privind practicile anticoncurențiale, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței poate analiza un acord de acces ca urmare a: (i) notificării unui asemenea acord, realizată de către una sau mai multe dintre părțile implicate; (ii) unei plângeri împotriva unui acord de acces restrictiv ori împotriva unui comportament al unui agent economic dominant privind acordarea sau refuzul de a acorda accesul; (iii) unei proceduri inițiate din oficiu de către autoritatea de concurență referitoare la modalitatea de acordare a accesului sau la refuzul de acordare a accesului; (iv) unei investigații a întregului sector.

17. Există un număr de domenii în care acordurile vor fi supuse atât regulilor de concurență, cât și reglementărilor specifice sectorului de comunicații electronice. Acestea din urmă au ca scop stabilirea unui regim juridic pentru aceste acorduri. Agenții economici care operează în sectorul comunicațiilor electronice trebuie să fie conștienți că respectarea regulilor de concurență nu îi absolvă de îndatorirea de a se supune obligațiilor ce le pot fi impuse în contextul reglementărilor specifice din domeniu și viceversa.

SECȚIUNEA a 2-a

Modul de acțiune a Consiliului Concurenței sau, după caz, a Oficiului Concurenței în legătură cu acordurile de acces

18. Acordurile de acces, luate ca întreg, sunt de mare importanță și prin urmare Consiliul Concurenței consideră că este indicat să precizeze într-un mod cât mai clar cadrul juridic în care aceste acorduri vor fi încheiate. Acordurile de acces care conțin clauze anticoncurențiale vor cădea sub incidența art. 5 din Legea nr. 21/1996. Acordurile care implică agenți economici dominanți sau monopolști pot intra sub incidența art. 6 din același act normativ.

SECȚIUNEA a 3-a

Notificări

19. Acordurile care cad sub incidența art. 5 alin. (1) din Legea nr. 21/1996 vor fi notificate Consiliului Concurenței în vederea obținerii beneficiului exceptării individuale, conform art. 5 alin. (2) din aceeași lege.

SECȚIUNEA a 4-a

Plângeri

20. Persoanele fizice sau juridice care au un interes legitim pot, în condițiile stabilite prin lege, să înainteze o plângere Consiliului Concurenței sau, după caz, Oficiului Concurenței, solicitând acestor instituții efectuarea de investigații și impunerea, prin decizie a Consiliului Concurenței, a încetării unei încălcări a art. 5 sau a art. 6 din Legea nr. 21/1996.

21. Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței, în analiza fiecărui caz adus în atenția sa, va examina posibilitatea de a stabili existența încălcării și cât de semnificative sunt efectele presupusei încălcări asupra concurenței, în scopul de a își îndeplini în cele mai bune condiții posibile sarcina de a asigura respectarea art. 5 și 6 din Legea nr. 21/1996.

22. Cu privire la acțiunile înaintea ANRC, Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 prevede că aceasta are competența de a interveni și a impune schimbări atât în ceea ce privește existența, cât și în ceea ce privește conținutul acordurilor de acces. ANRC trebuie să țină seama de necesitatea de a stimula o piață concurențială și poate impune condiții uneia sau mai multor părți pentru a asigura concurența efectivă³⁾.

SECȚIUNEA a 5-a

Investigații sectoriale din oficiu

23. Atunci când se va dovedi necesar Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței poate declanșa o investigație *ex officio*, care poate acoperi întregul sector.

SECȚIUNEA a 6-a

Amenzi

24. În condițiile prevăzute de Legea nr. 21/1996 Consiliul Concurenței poate impune amenzi de până la 10% din cifra de afaceri anuală agenților economici care, cu intenție sau din culpă, au încălcat prevederile art. 5 alin. (1) sau ale art. 6 din Legea nr. 21/1996. Atunci când acordurile au fost notificate conform Regulamentului Consiliului Concurenței pentru aplicarea prevederilor art. 5 și 6 din Legea concurenței nr. 21/1996, privind practicile anticoncurențiale, în vederea obținerii beneficiului exceptării individuale conform art. 5 alin. (2) din aceeași lege, Consiliul Concurenței nu va aplica amenzi pentru activitățile și acțiunile acoperite prin cererea de dispensă în perioada cuprinsă între data când cererea devine efectivă și data emiterii deciziei. Cu toate acestea, Consiliul Concurenței poate retrage această imunitate, informând agentul economic implicat că, după o examinare preliminară, apreciază că interdicția prevăzută la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 21/1996 este aplicabilă acordului și, prin urmare, aplicarea art. 5 alin. (2) din legea de mai sus nu este justificată.

CAPITOLUL II

Piețele relevante

25. În cursul investigării cazurilor conform cadrului general stabilit la cap. I, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței se va întemeia pentru definirea pieței relevante pe Instrucțiunile cu privire la definirea pieței relevante, în scopul stabilirii părții substanțiale de piață, emise de către Consiliul Concurenței⁴⁾.

26. Există trei surse principale de presiune concurențială asupra agenților economici: substituibilitatea din punct de vedere al cererii, substituibilitatea din punct de vedere al ofertei și concu-

rență potențială, prima constituind cea mai rapidă și mai eficientă forță de disciplinare a furnizorilor unui serviciu sau ai unui produs dat. Substituibilitatea din punct de vedere al cererii este, prin urmare, principalul instrument folosit pentru definirea pieței relevante a produsului, în scopul identificării restricțiilor asupra concurenței în sensul art. 5 alin. (1) și art. 6 din Legea nr. 21/1996.

27. Substituibilitatea din punct de vedere al ofertei poate fi folosită, atunci când circumstanțele o justifică, ca un element suplimentar pentru definirea pieței relevante. În practică aceasta nu poate fi distinsă în mod clar de concurența potențială.

Substituibilitatea din punct de vedere al ofertei și concurența potențială sunt folosite pentru a determina dacă un agent economic are poziție dominantă, dacă restricționarea concurenței este semnificativă în sensul art. 5 din Legea nr. 21/1996 sau dacă concurența a fost eliminată.

28. În analiza piețelor relevante este necesar să se aibă în vedere dezvoltarea pieței pe termen scurt.

Următoarele secțiuni stabilesc principii de bază cu relevanță în sectorul comunicațiilor electronice.

SECȚIUNEA 1

Piața relevantă a produsului

29. Punctul 1 lit. a) din *Instrucțiunile cu privire la definirea pieței relevante, în scopul stabilirii părții substanțiale de piață*, emise de către Consiliul Concurenței⁵⁾ prevede că piața relevantă a produsului „cuprinde toate produsele care sunt considerate de cumpărători ca interschimbabile sau substituibile, datorită caracteristicilor, prețului și utilizării date acestora.“

30. Liberalizarea sectorului comunicațiilor electronice va conduce la apariția unui al doilea tip de piață, acela al accesului la facilitățile care sunt necesare pentru furnizarea acestor servicii liberalizate. Interconectarea cu rețeaua publică de comunicații electronice comutată este un exemplu tipic de acces. Fără interconectare nu va fi posibil, din punct de vedere comercial, pentru terți să furnizeze, de exemplu, o gamă completă de servicii de telefonie vocală.

31. Prin urmare, este clar că în sectorul comunicațiilor electronice se pot defini cel puțin două tipuri de piețe relevante care pot fi luate în considerare — cea a serviciului furnizat utilizatorilor finali și cea a accesului la facilitățile necesare pentru a furniza serviciul către utilizatorii finali (informații, rețeaua fizică etc.). În fiecare caz va fi necesară definirea piețelor relevante ale accesului și ale serviciului prestat utilizatorilor finali, ca de exemplu interconectarea cu rețeaua publică de comunicații electronice și furnizarea serviciilor de telefonie publică vocală.

32. Atunci când este cazul, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va folosi testul pieței relevante, care constă în a analiza dacă, în situația în care toți furnizorii serviciilor în cauză ar crește prețurile cu 5—10%, profiturile lor colective ar crește. Conform acestui test, dacă profiturile lor colective ar crește, piața analizată constituie o piață relevantă separată, distinctă.

33. Consiliul Concurenței consideră că principiile generale de definire a pieței relevante a produsului din dreptul concurenței se aplică și piețelor relevante specifice din domeniul comunicațiilor electronice. Datorită schimbărilor de ordin tehnologic din acest domeniu, orice încercare de a defini piețele particulare ale produsului în prezentele instrucțiuni prezintă riscul de a deveni rapid inadecvată și inutilă. Definirea unor piețe particulare ale produsului, de exemplu determinarea faptului dacă facilitățile de inițiere a apelului și a celor de recepționare a apelului sunt părți ale aceleiași piețe a infrastructurii, se va realiza pe baza examinării detaliate a fiecărui caz individual.

³⁾ Art. 5 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002.

⁴⁾ Publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 57 bis din 4 aprilie 1997.

⁵⁾ Publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 57 bis din 4 aprilie 1997.

A. Piața serviciilor

34. Aceasta poate fi definită în sens larg ca fiind furnizarea oricărui serviciu de comunicații electronice către utilizatori. Diferite servicii de comunicații electronice vor fi considerate substituibile dacă prezintă un grad suficient de interschimbabilitate pentru utilizatorii finali, ceea ce înseamnă că poate exista o concurență reală între diferiții furnizori ai acestor servicii.

B. Accesul la infrastructuri

35. Pentru ca un furnizor să presteze servicii utilizatorilor finali, acesta va solicita deseori accesul la una sau mai multe infrastructuri (în aval sau în amonte). De exemplu, pentru a livra fizic servicii utilizatorilor finali furnizorul va trebui să aibă acces la punctele terminale ale rețelei de comunicații electronice la care acești utilizatori finali sunt conectați. Acest acces poate fi realizat la nivel fizic prin infrastructura dedicată sau partajată, care este furnizată fie în mod autonom, fie închiriată de la un furnizor de infrastructură la nivel local. Acest acces poate fi realizat, de asemenea, fie printr-un furnizor de servicii care are deja ca abonați acești utilizatori finali, fie printr-un furnizor de interconectare care are acces direct/indirect la punctele terminale relevante.

36. Pe lângă accesul fizic un furnizor poate avea nevoie de acces la alte infrastructuri pentru a putea oferi serviciile către utilizatorii finali și să fie în măsură de a face cunoscute utilizatorilor finali serviciile sale. Atunci când un agent economic deține o poziție dominantă în furnizarea de servicii, cum ar fi cărțile de telefon și serviciile de informații, pot apărea probleme similare cu cele legate de accesul fizic la infrastructuri.

37. În multe cazuri Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va trebui să se ocupe de problemele legate de accesul fizic, o importanță deosebită prezentând accesul la infrastructura rețelei operatorului de comunicații electronice dominant.

38. Anumiți operatori de comunicații electronice dominanți pot fi tentați să se opună acordării accesului unor terți furnizori de servicii ori altor operatori de rețea, în special în domeniile în care serviciile propuse vor concura cu un serviciu furnizat de către însuși operatorul de comunicații electronice dominant. Această opoziție se va manifesta deseori prin întârzierea nejustificată în acordarea accesului, prin refuzul de a permite accesul sau printr-o dispoziție de a nu permite accesul decât în condiții mai puțin avantajoase pentru solicitant. Este rolul legislației de protecție a concurenței să se asigure că este permisă dezvoltarea acestor piețe potențiale de acces și că operatorii de comunicații electronice dominanți nu pot exercita controlul asupra accesului pentru a frâna dezvoltarea piețelor acestor servicii.

39. În sectorul comunicațiilor electronice liberalizarea poate conduce la dezvoltarea unor rețele noi, alternative, care vor avea în final un impact asupra definirii pieței accesului.

SECȚIUNEA a 2-a**Piața geografică relevantă**

40. Piața geografică relevantă este definită la pct. 1 lit. b) din *Instrucțiunile cu privire la definirea pieței relevante, în scopul stabilirii părții substanțiale de piață*, emise de către Consiliul Concurenței⁶⁾ ca „zona în care sunt localizați agenții economici implicați în livrarea produselor incluse în piața produsului, zona în care condițiile de concurență sunt suficient de omogene și care poate fi diferențiată în arii geografice vecine datorită, în special, unor condiții de concurență substanțial diferite”.

41. Cu privire la piața furnizării serviciilor de comunicații electronice și a accesului, piața geografică relevantă va fi zona în care condițiile obiective de concurență care se aplică furnizorilor de servicii sunt similare și în care concurenții sunt în măsură să își ofere serviciile. Prin urmare, va fi necesar să se examineze posibilitatea de acces a acestor furnizori de servicii și a utilizatorilor finali în orice parte a acestei zone, în condiții similare și viabile din punct de vedere economic. Condițiile de reglementare, cum ar fi termenii licențelor și orice drepturi speciale sau exclusive deținute de către furnizorii locali ai accesului, concurenți, prezintă o importanță deosebită.

CAPITOLUL III**Principii**

42. Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va aplica principiile stabilite în continuare, în cazurile care îi sunt înaintate.

43. Art. 5 și 6 din Legea nr. 21/1996 se aplică și acordurilor sau practicilor care au fost aprobate ori autorizate de ANRC sau în cadrul cărora autoritatea a solicitat includerea unor condiții, la cererea uneia sau a mai multor părți implicate. Aceste condiții nu trebuie să contravină regulilor de concurență.

44. ANRC poate impune standarde stricte de transparentă, obligații cu privire la practicile de furnizare și de stabilire a tarifelor sau prețurilor, mai ales că acestea sunt necesare în etapele inițiale ale liberalizării. Dacă se consideră necesar, legislația specifică din domeniul comunicațiilor electronice va fi folosită ca un instrument în sprijinul interpretării normelor de concurență. Având în vedere obligația ANRC de a asigura o concurență efectivă, aplicarea normelor de concurență este, de asemenea, necesară pentru o interpretare corespunzătoare a legislației specifice din domeniu.

SECȚIUNEA 1**Poziția dominantă – art. 6 din Legea concurenței nr. 21/1996**

45. Pentru ca un agent economic să poată opera pe piața serviciilor de comunicații electronice, acesta ar putea avea nevoie de acces la diverse infrastructuri. Pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice, spre exemplu, va fi necesară de obicei interconectarea cu rețeaua publică de comunicații electronice. Accesul la această rețea va fi aproape întotdeauna controlat de către operatorul de comunicații electronice dominant. În ceea ce privește acordurile de acces, poziția dominantă concretizată în controlul asupra facilităților va fi cel mai important aspect.

46. Pentru a aprecia dacă un agent economic se află sau nu într-o poziție dominantă, nu sunt suficiente doar drepturile legale acordate acestuia. Simpla eliminare a unui monopol legal nu pune capăt existenței unei poziții dominante. Apariția și dezvoltarea unei concurențe efective din partea altor furnizori de rețele, cu capacitate adecvată și cu acoperire geografică corespunzătoare, se vor produce într-o perioadă semnificativă de timp.

47. În sectorul comunicațiilor electronice este posibil ca un operator să dețină o poziție foarte puternică pe piața infrastructurii și pe piețele din avalul pieței infrastructurii.

Costurile infrastructurii constituie, în general, elementul de cost cel mai ridicat al operațiunilor de pe piața din aval. Mai mult, operatorii vor întâlni de multe ori aceiași concurenți atât pe piața infrastructurii, cât și pe piețele din aval.

48. Este posibil ca în acest mod să fie puse în evidență anumite situații în care există piețe strâns legate, iar un operator să dețină o putere foarte mare pe cel puțin una dintre aceste piețe.

49. Dacă aceste condiții sunt îndeplinite, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței este cel care va determina dacă operatorul în cauză se află într-o situație similară cu deținerea unei poziții dominante pe ansamblul acestor piețe.

50. În sectorul comunicațiilor electronice conceptul de „facilități esențiale” va juca, în numeroase situații, un rol important în stabilirea obligațiilor ce incumbă operatorilor de comunicații electronice aflați în poziție dominantă. Acest termen este utilizat pentru a desemna o instalație sau infrastructură care este esențială pentru asigurarea conexiunii cu consumatorii și/sau pentru a permite concurenților să își desfășoare activitatea și care nu poate fi reprodusă prin mijloace rezonabile.

51. Un agent economic care controlează accesul la facilitățile esențiale deține o poziție dominantă în sensul art. 6 din Legea nr. 21/1996. De asemenea, un agent economic poate deține o poziție dominantă în sensul art. 6 din aceeași lege și fără a controla o facilitate esențială.

A. Piața serviciilor

52. Unul dintre factorii folosiți pentru a evalua puterea pe piață a unui agent economic este reprezentat de vânzările acelui agent economic, exprimate ca procentaj din totalul vânzărilor de

⁶⁾ Publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 57 bis din 4 aprilie 1997

servicii substituibile pe piața geografică relevantă. În ceea ce privește piața serviciilor, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va determina, printre altele, cifra de afaceri corespunzătoare serviciilor substituibile, excluzându-se vânzările sau consumul intern de servicii de interconectare și vânzarea ori consumul intern al infrastructurii locale, luându-se în considerare condițiile de competitivitate și structura ofertei și a cererii de pe piață.

B. Accesul la facilități

53. Conceptul de „acces” se poate referi la o multitudine de situații, inclusiv la disponibilitatea unor linii de închiriat care să îi permită furnizorului de servicii să își construiască propria rețea și să realizeze propria interconectare în sens restrâns, care înseamnă interconectarea a două rețele de comunicații electronice, spre exemplu fixă și mobilă. În materie de acces este probabil că operatorii în funcțiune vor continua să ocupe o poziție dominantă pentru o anumită perioadă și după liberalizarea cadrului legal. Acești operatori, care controlează infrastructurile, sunt în mod obișnuit cei mai puternici prestatori de servicii, până în prezent ei neavând nevoie să distingă între generarea serviciului și furnizarea acestuia către utilizatorii finali. În mod obișnuit, un operator care era în același timp și furnizor de servicii nu cerea subdiviziunilor sale care operau în aval să plătească pentru acces și, prin urmare, acestuia îi era dificil să calculeze venitul corespunzător utilizării infrastructurii respective. Când un operator furnizează deopotrivă accesul și serviciile, este necesar să se separe pe cât posibil veniturile corespunzătoare fiecăreia dintre aceste piețe înainte de a utiliza veniturile ca bază pentru calcularea cotei pe care o deține agentul economic respectiv pe fiecare dintre piețele pe care acționează. Art. 11 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 abordează acest aspect, autoritatea de reglementare putând impune operatorilor desemnați ca având putere semnificativă de piață obligația privind evidența contabilă separată, în cadrul contabilității interne de gestiune, pentru anumite activități care au legătură cu interconectarea rețelilor de comunicații — acoperind atât serviciile de interconectare furnizate în interior, cât și serviciile de interconectare furnizate altor utilizatori — ori cu accesul la aceste rețele sau la infrastructura asociată.

54. Semnificația economică a obținerii accesului depinde, printre altele, de acoperirea rețelei cu care se solicită interconectarea. De aceea, adițional folosirii cifrelor de afaceri, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va lua în considerare ori de câte ori este posibil numărul clienților care s-au abonat la serviciile companiei care deține o poziție dominantă, prin comparație cu numărul celor pe care furnizorul de servicii care solicită accesul intenționează să îl aibă. În consecință, puterea pe piață a unui anumit agent economic va fi dimensionată în parte prin numărul abonaților care sunt conectați la terminalele rețelei de comunicații electronice, putere de piață pe care agentul economic a exprimat-o procentual prin raportarea numărului său de abonați la totalul numărului de abonați conectați la terminalele din zona geografică relevantă.

C. Substituibilitatea din punct de vedere al ofertei

55. Astfel cum s-a arătat la pct. 27, substituibilitatea din punct de vedere al ofertei este, de asemenea, importantă pentru chestiunea existenței unei poziții dominante pe o piață dată. O cotă de piață de peste 50% este de obicei suficientă pentru a demonstra existența unei poziții dominante, deși există și alți factori care vor fi luați în considerare. De exemplu, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va examina dacă există și alți furnizori de rețele în zona geografică relevantă, pentru a determina dacă asemenea infrastructuri alternative sunt suficient de dense pentru a concura cu rețeaua operatorului în cauză și cu nivelul la care este posibil ca noii furnizori de acces să intre pe piață.

D. Alți factori relevanți

56. Pentru determinarea existenței unei poziții dominante a unui operator, în plus față de informațiile referitoare la cota de piață și substituibilitatea din punct de vedere al ofertei, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va analiza, de asemenea, dacă operatorul are acces privilegiat la facilități care nu pot fi, din motive rezonabile, construite în paralel cu cele existente într-o perioadă scurtă de timp fie din motive legale, fie pentru că ar fi prea costisitor.

57. Pe măsură ce apare concurența între furnizorii de acces, care va amenința poziția dominantă a agentului economic respectiv, sfera de aplicare a drepturilor care sunt acordate de către autorități și, mai ales, acoperirea lor teritorială vor avea importanță în determinarea puterii pe piață. Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va urmări îndeaproape evoluția pieței referitor la aceste aspecte și va ține seama de orice condiții care afectează piața, pentru analizarea aspectelor de acces din punct de vedere al regulilor de concurență.

E. Dominanța colectivă

58. Prevederile art. 6 din Legea nr. 21/1996 se aplică și atunci când poziția dominantă a unui agent economic este împărțită cu unul sau mai mulți agenți economici. Circumstanțele în care o poziție dominantă colectivă se creează și se exploatează în manieră abuzivă nu au fost pe deplin clarificate în jurisprudența comunitară și în practica Comisiei Europene, situație care se regăsește și în România.

59. Art. 6 din Legea nr. 21/1996 („abuzul unuia sau mai multor agenți economici”) reglementează o situație de fapt diferită de cea reglementată de art. 5 din același act normativ (înțelegeri anticoncurențiale sau practici concertate între agenți economici). Cu toate acestea nu este exclusă o aplicare paralelă a art. 5 și 6 acelorași înțelegeri sau practici; nimic nu împiedică însă Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței să aplice doar una dintre aceste prevederi legale, chiar atunci când ambele sunt incidente.

60. Pentru ca doi sau mai mulți agenți economici să se afle într-o dominanță colectivă este necesar ca aceștia împreună să aibă în mod substanțial aceeași poziție față de clienții și concurenții lor, asemenea unei singure companii care ar deține o poziție dominantă. Cu referire concretă la sectorul comunicațiilor electronice, dominanța colectivă ar fi realizată de către doi operatori ai infrastructurii de comunicații electronice care acoperă aceeași piață geografică.

61. În plus, pentru ca două sau mai multe companii să se afle într-o poziție de dominanță colectivă este necesar, deși nu și suficient, ca între aceste companii să nu existe o concurență efectivă pe piața relevantă. În practică această lipsă de concurență poate să se datoreze faptului că agenții economici respectivi au între ei anumite legături, de tipul unor înțelegeri de cooperare sau acorduri de interconectare. Consiliul Concurenței nu consideră însă că aceste legături sunt în mod legal absolut necesare pentru a exista o poziție de dominanță colectivă. O legătură economică suficientă există în situația în care se manifestă un tip de interdependență, de genul celor care apar în situațiile de oligopol. De notat este faptul că în practică asemenea legături vor exista adesea în sectorul comunicațiilor electronice, unde operatorii de comunicații electronice aproape în mod inevitabil au diverse legături între ei.

62. Dacă se ia exemplul pieței accesului la bucla locală pe o anumită piață geografică relevantă, este foarte posibil ca acest acces să fie controlat într-un viitor apropiat de către doi operatori — operatorul dominant de comunicații electronice și un operator de televiziune prin cablu. Pentru a furniza anumite servicii clienților este necesar accesul la bucla locală atât al operatorului dominant de comunicații electronice, cât și al operatorului de televiziune prin cablu. În funcție de împrejurări și, în special, de relația existentă între cei doi operatori este posibil ca nici unul dintre aceștia să nu dețină o poziție dominantă; cu toate acestea, împreună ei pot deține o poziție dominantă colectivă pe piața de acces la facilități. Pe termen mai lung progresul tehnic ar putea permite punerea la punct a altor mecanisme viabile de acces la bucla locală, precum rețelele de energie. Se va ține seama de existența acestor mecanisme pentru a stabili dacă există poziții dominante individuale sau colective.

SECȚIUNEA a 2-a

Abuzul de poziție dominantă

63. Aplicarea art. 6 din Legea nr. 21/1996 presupune existența unei poziții dominante și anumite legături între această poziție dominantă și pretinsul comportament abuziv. În sectorul comunicațiilor electronice va fi necesară examinarea unui număr de piețe asociate, dintre care una sau mai multe pot fi dominate

de către un anumit operator. În aceste împrejurări există un număr de situații posibile în care pot apărea abuzuri;

— comportamentul de pe piața dominată să aibă efecte pe această piață dominată;

— comportamentul de pe piața dominată să aibă efecte pe alte piețe decât cea dominată;

— comportamentul de pe altă piață decât cea dominată să aibă efecte pe piața dominată;

— comportamentul de pe altă piață decât cea dominată să aibă efecte pe o piață, alta decât cea dominată.

64. Deși circumstanțele economice și de fapt din sectorul comunicațiilor electronice prezintă adesea un caracter original, în multe cazuri este posibilă aplicarea principiilor clasice ale dreptului concurenței. Atunci când se analizează problemele de concurență din acest sector, este important să se aibă în vedere jurisprudența existentă și deciziile Consiliului Concurenței referitoare, de exemplu, la exploatarea unei puteri pe piață pentru a controla alte piețe, discriminare și vânzări legate (în forma vânzării legate de servicii).

A. Refuzul de a permite accesul la facilități și impunerea unor clauze contractuale inechitabile

65. Refuzul de a permite accesul la facilități poate constitui o practică interzisă, conform art. 6 din Legea nr. 21/1996, dacă acest refuz emană de la o companie care se află într-o poziție dominantă datorită controlului deținut asupra infrastructurilor, așa cum, în general, va fi în viitor cazul operatorilor de comunicații electronice existenți în prezent pe piață. Un refuz poate avea ca efect împiedicarea menținerii unui anumit grad de concurență care există pe piață sau dezvoltarea acestei concurențe.

Refuzul nu va fi abuziv decât dacă rezultă din exploatarea abuzivă a unei poziții dominante sau produce efecte anticoncurențiale. Pe piețele serviciilor de comunicații electronice vor exista inițial puțini concurenți, iar refuzul de a permite accesul la facilități va afecta, în general, concurența de pe aceste piețe. În toate cazurile de refuz, orice justificare va fi examinată cu atenție pentru a determina dacă aceasta este obiectivă.

66. În linii mari există trei posibilități:

a) refuzul de a permite accesul în scopul prestării unui serviciu, când altui operator i s-a permis accesul de către furnizorul de acces pentru a opera pe aceeași piață a serviciului;

b) refuzul de a permite accesul în scopul prestării unui serviciu, când nici unui alt operator nu i s-a acordat accesul de către furnizorul de acces pentru a opera pe aceeași piață a serviciului;

c) o retragere a accesului deja acordat unui anumit client.

Discriminarea

67. Referitor la prima dintre ipotezele menționate mai sus este clar că un refuz de a acorda accesul unui nou client, în situația în care furnizorul de acces aflat într-o poziție dominantă a acordat deja accesul unuia sau mai multor clienți care operează în avalul aceleiași piețe, ar constitui un tratament discriminatoriu care, dacă restricționează concurența de pe piața din aval, reprezintă un abuz. Dacă operatorii de rețea oferă aceleași servicii sau unele similare ca și operatorul care solicită accesul, ar exista posibilitatea în acest mod a restricționării concurenței și a abuzului de către poziția lor dominantă. Ar putea exista desigur justificări pentru asemenea refuzuri, de exemplu, față de solicitantii care prezintă un risc potențial din punct de vedere al solvabilității. În absența unei justificări obiective un refuz reprezintă de obicei un abuz de poziție dominantă pe piața de acces.

68. În termeni generali o companie care deține o poziție dominantă are obligația de a permite accesul, astfel încât bunurile și serviciile oferite companiilor din aval să le fie furnizate în condiții nu mai puțin favorabile decât cele acordate altor părți, inclusiv în condițiile aplicate propriilor operațiuni din aval.

Facilități esențiale

69. Cu privire la cea de-a doua ipoteză de mai sus, se pune întrebarea dacă cel care permite accesul trebuie să fie obligat să încheie contract cu furnizorul de servicii pentru a-i permite acestuia să opereze pe o nouă piață. Dacă nu există constrângeri legate de capacitate, iar compania care refuză să permită accesul la propriile facilități nu a permis accesul la aceeași facilitate nici propriei reprezentanțe din aval și nici altei companii care operează

pe aceeași piață a serviciului, atunci se pune problema de a ști ce altă justificare obiectivă ar putea motiva refuzul.

70. În domeniul transportului s-a stabilit că o firmă care controlează o facilitate esențială trebuie să permită accesul la aceeași facilitate în anumite circumstanțe. Aceeași regulă se aplică și sectorului de comunicații electronice. Dacă nu există nici o altă alternativă acceptabilă din punct de vedere comercial pentru acel serviciu solicitat, atunci partea care solicită accesul nu va putea opera pe piața acelui serviciu dacă accesul nu îi este acordat. În acest caz refuzul ar limita din acel moment dezvoltarea de noi piețe sau de noi produse pe aceeași piață, contrar prevederilor art. 6 lit. b) din Legea nr. 21/1996 sau ar împiedica dezvoltarea concurenței existente pe piață. Un refuz având asemenea efecte este foarte posibil să constituie un abuz.

71. Principiul conform căruia agenții economici care dețin o poziție dominantă sunt obligați să încheie contracte în anumite situații este adesea relevant în sectorul comunicațiilor electronice. În mod curent, pentru majoritatea serviciilor de comunicații electronice există monopoluri sau monopoluri virtuale în asigurarea infrastructurii de rețea. Chiar acolo unde restricțiile au fost sau vor fi în curând ridicate concurența de pe piețele din aval va continua să depindă de prețurile și condițiile de acces la serviciile de rețea din amonte, care vor reflecta doar în mod gradual mecanismele concurențiale de pe piață. Dat fiind ritmul rapid al progresului tehnologic din sectorul comunicațiilor electronice este posibil să apară situații în care companiilor care vor încerca să ofere servicii sau produse noi, care nu concurează cu produsele și serviciile deja oferite de către operatorul cu poziție dominantă, li se va refuza accesul de către operatorul dominant.

72. Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței trebuie să se asigure că deținerea controlului asupra facilităților de care se bucură anumiți operatori nu este folosită în scopul de a împiedica dezvoltarea unui mediu concurențial în sectorul comunicațiilor electronice. Unei companii care se află într-o poziție dominantă pe o piață a serviciilor și care săvârșește un abuz interzis de art. 6 din Legea nr. 21/1996 pe aceeași piață i se va cere să permită accesul unuia sau mai multor concurenți de pe aceeași piață la facilitățile deținute, în scopul încetării acelui abuz. În particular, o companie poate săvârși un abuz de poziție dominantă dacă prin acțiunile sale împiedică apariția unui nou produs sau serviciu.

73. Punctul de pornire în analiza efectuată de către Consiliul Concurenței sau, după caz, de către Oficiul Concurenței va fi identificarea unei piețe existente sau potențiale pentru care este solicitat accesul. În scopul de a determina dacă este necesar ca obligația de a permite accesul să fie impusă ca urmare a aplicării regulilor de concurență, se va lua în calcul o eventuală încălcare a obligației de nediscriminare de către compania aflată în poziție dominantă sau următoarele elemente, în mod cumulativ:

a) accesul la facilitatea în discuție este esențial pentru ca agenții economici să poată concura pe aceeași piață conexasă.

Aspectul cheie îl reprezintă determinarea elementelor care sunt esențiale. Nu este suficient ca poziția companiei care solicită accesul să fie mai avantajoasă în cazul în care accesul îi este permis, ci trebuie ca, prin refuzul de a i se acorda accesul, activitatea propusă să fie ori imposibil de efectuat, ori ineficientă din punct de vedere economic;

b) capacitatea disponibilă este suficientă pentru acordarea accesului;

c) compania care deține facilitățile nu reușește să satisfacă cererea de pe o piață a serviciului sau a produsului, blochează intrarea unui produs sau unui serviciu potențial ori împiedică concurența pe piața unui serviciu sau produs existent ori potențial;

d) compania care solicită accesul este pregătită să plătească un preț rezonabil și nediscriminatoriu și acceptă termenii și condițiile nediscriminatorii de acces.

Justificările admisibile în acest context se pot referi la dificultăți insurmontabile în acordarea accesului companiei care îl solicită sau la necesitatea celui care deține infrastructura și care a făcut investiții pentru introducerea unui produs ori serviciu nou de a beneficia de condiții și de o amânare suficientă pentru a folosi aceeași facilitate în scopul de a plasa produsul sau serviciul respectiv pe piață. Cu toate acestea, orice justificare va trebui să

fie examinată cu grijă de la caz la caz, întrucât este important pentru sectorul comunicațiilor electronice ca beneficiile care vor apărea pentru utilizatorii finali de pe urma dezvoltării unui mediu concurențial să nu fie compromise de acțiunile fostelor monopoli, care vizează să împiedice apariția și dezvoltarea concurenței.

74. Pentru a se determina dacă s-a săvârșit o încălcare a art. 6 din Legea nr. 21/1996 vor fi luate în considerare atât situația reală din zona respectivă sau din alte zone geografice, cât și, dacă este relevant, relația dintre configurația tehnică a facilității și acordarea accesului.

75. Problematika privind justificarea obiectivă necesită o analiză foarte riguroasă în acest domeniu. Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței trebuie să stabilească dacă dificultățile invocate într-un anumit caz sunt insurmontabile, astfel încât să justifice refuzul de a acorda accesul; în plus, autoritățile implicate trebuie să decidă și dacă aceste dificultăți sunt suficiente pentru a prevala asupra prejudiciilor aduse concurenței în cazul în care accesul este împiedicat sau îngreunat și dacă concurența de pe piețele serviciilor din aval este limitată.

76. Furnizorul de acces ar putea manipula trei elemente importante legate de acces, în scopul de a refuza acordarea acestuia: timpul de răspuns, configurația tehnică a rețelei și prețul.

77. Operatorii de comunicații electronice care dețin o poziție dominantă au obligația de a trata solicitările de acces în mod eficient: refuzul de a răspunde sau întârzierea inexplicabilă ori nejustificată în a da un răspuns la o solicitare de acordare a accesului poate constitui un abuz. Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va analiza răspunsul dat unei solicitări de acordare a accesului din punct de vedere al:

a) perioadei de timp și condițiilor aplicabile în mod obișnuit de către furnizorul de acces la acordarea accesului propriilor filiale sau ramuri operaționale;

b) răspunsurilor la solicitările de acordare a accesului la facilități similare de pe alte piețe geografice;

c) explicațiilor date oricărui alte întârzieri în rezolvarea solicitărilor de acordare a accesului.

78. Problematika configurației tehnice a rețelei va fi examinată în detaliu pentru a se determina dacă este reală. În principiu, regulile de concurență necesită ca părții ce solicită accesul să i se acorde acesta la cel mai potrivit punct, cu condiția ca aceasta să fie posibilă din punct de vedere tehnic pentru furnizorul de acces. Problema fezabilității tehnice poate constitui o justificare obiectivă pentru un refuz de acordare a accesului, de exemplu traficul pentru care accesul este solicitat trebuie să satisfacă standardele tehnice relevante pentru infrastructură; de asemenea, justificarea obiectivă poate consta în restricții de capacitate.

79. În afară de faptul că poate constitui un abuz de poziție dominantă, practicarea de prețuri excesive pentru acces poate, de asemenea, să fie echivalentă cu un refuz efectiv de a acorda accesul.

80. În cadrul acestor verificări există un număr de elemente care necesită o evaluare atentă. Problema prețului în sectorul de comunicații electronice este facilitată de posibilitatea ANRC de a institui sisteme transparente de calcul al costurilor, conform Ordonanței Guvernului nr. 34/2002.

Retragerea accesului

81. În ceea ce privește cea de-a treia situație prezentată la pct. 66, în jurisprudența comunitară există analize și decizii referitoare la cazurile de retragere a accesului acordat concurenților din aval, precizându-se că „întreprinzător care are o poziție dominantă pe o piață de materii prime și care, cu scopul de a-și păstra aceste materii prime pentru prelucrarea propriilor derivate, refuză să servească un client, care este la rândul său producător de asemenea derivate, riscând — prin aceasta — să elimine concurența din partea acestui client, abuzează de poziția sa dominantă în sensul art. 86 din Tratat” (art. 6 din Legea nr. 21/1996).

82. Rezilierea unilaterală a acordului de acces ridică probleme similare celor examinate în cazul refuzurilor de acordare a accesului. Retragerea accesului acordat deja unui client va constitui în mod normal un abuz de poziție dominantă. Totuși, și în acest caz pot fi invocate motive obiective care să poată justifica rezilierea

contractului. Aceste motive trebuie să fie proporționale cu efectele asupra concurenței, determinate de retragerea accesului acordat.

B. Alte forme de abuz

83. Refuzul de a acorda accesul este doar una dintre formele posibile de abuz de poziție dominantă din acest domeniu. Abuzuri pot apărea și în cazul în care accesul a fost deja acordat. Un abuz de poziție dominantă poate apărea, printre altele, atunci când operatorul în cauză se comportă într-o manieră discriminatorie sau atunci când acțiunile operatorului limitează dezvoltarea tehnică ori dezvoltarea piețelor. Exemplele următoare constituie situații de abuz.

Configurarea rețelei

84. Configurarea rețelei de către un operator de rețea care ocupă o poziție dominantă într-un asemenea mod încât face ca accesul să fie, în mod obiectiv, mult mai dificil pentru prestatorii de servicii poate constitui un abuz numai dacă aceasta nu este justificată de motive obiective. O justificare obiectivă ar putea fi aceea că această configurație conduce la ameliorarea eficienței generale a rețelei.

Servicii legate

85. Această problemă prezintă o importanță deosebită atunci când serviciile pentru care operatorul de comunicații electronice ocupă o poziție dominantă sunt legate de alte servicii, pentru care acesta nu deține o poziție dominantă. Atunci când operatorul de rețea integrat pe verticală, care deține o poziție dominantă, obligă partea care solicită acces să cumpere unul sau mai multe servicii fără a avea o justificare adecvată, aceasta poate duce la împiedicarea concurenților furnizorului dominant de acces de a oferi și ei, în mod independent, acele elemente ale „pachetului” de servicii. Această cerință poate astfel să constituie o încălcare a art. 6 din Legea nr. 21/1996. Chiar în cazul în care vânzările legate de două produse sunt în concordanță cu uzanțele comerciale sau există o legătură naturală între cele două produse în cauză, asemenea vânzări pot totuși să constituie un abuz în sensul art. 6 din legea de mai sus, cu excepția cazului în care sunt justificate din punct de vedere obiectiv.

Tarifarea

86. Pentru a determina dacă tarifarea ridică probleme din punctul de vedere al aplicării regulilor de concurență, va fi necesar să se demonstreze că veniturile și costurile sunt alocate într-un mod adecvat. Alocarea incorectă a costurilor și manipulara prețurilor de transfer pot fi folosite ca mecanisme pentru a ascunde de fapt practicarea prețurilor excesive, a prețurilor de ruinare sau practicarea subvenționării încrucișate.

Prețurile excesive

87. Problemele de tarifare legate de accesul furnizorilor de servicii la infrastructura unui operator care deține o poziție dominantă sunt legate deseori de niveluri de preț excesiv de mari. În absența unei alternative viabile la infrastructura la care prestatorii de servicii încearcă să dobândească acces operatorul ce deține o poziție dominantă sau de monopol poate fi tentat să practice prețuri excesive.

88. Prețul excesiv poate fi definit ca fiind „un preț exagerat în comparație cu valoarea economică a serviciului furnizat”. Acest exces poate fi, printre altele, determinat în mod obiectiv prin realizarea unei comparații între prețul de vânzare al produsului în cauză și costul de producție al acestuia.

89. Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței trebuie să determine care este costul real al produsului în cauză. Alocarea corespunzătoare a costurilor este de aceea fundamentală în a determina dacă un preț este sau nu este excesiv. De exemplu, în cazul în care o societate comercială este angajată în mai multe activități, costurile fiecăreia dintre acestea trebuie clar identificate; la acestea trebuie să se adauge o cotă corespunzătoare din costurile comune. De asemenea, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței ar putea să stabilească o metodă adecvată de alocare a costurilor, în cazul în care această alocare face obiectul unui diferend.

90. Pentru a determina dacă un preț este sau nu excesiv, trebuie să se ia în considerare legislația specifică domeniului, care stabilește principiile ce trebuie respectate în materie de stabilire a prețurilor din acel sector.

91. În plus, poate servi ca indicator al prețului excesiv comparația cu alte zone geografice: dacă este posibil, se poate realiza o comparație între prețurile practicate de către o societate comercială dominantă și cele practicate pe piețe care sunt deschise concurenței. O asemenea comparație poate permite să se determine dacă prețurile practicate de către compania dominantă au fost sau nu corecte. În anumite circumstanțe, atunci când nu există date comparative, ANRC ar putea ea însăși să încerce să determine care ar fi fost prețul pe o piață deschisă concurenței. În anumite cazuri o astfel de analiză poate fi avută în vedere și de către Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței pentru a determina dacă un preț este excesiv sau nu.

Prețuri de ruinare

92. Prețurile de ruinare apar, printre altele, atunci când o companie dominantă vinde un bun sau un serviciu la un preț situat sub cost, pe o perioadă lungă de timp, cu scopul de a împiedica noi agenți economici să intre pe piață sau cu scopul de a elimina un concurent, ceea ce îi permite companiei dominante să obțină în continuare o creștere a puterii pe piață și, ulterior, o creștere a profiturilor. Practicarea unor astfel de prețuri este interzisă prin prevederile art. 6 lit. f) din Legea nr. 21/1996. O astfel de problemă ar putea să apară, de exemplu, în contextul concurenței dintre diferite rețele de comunicații electronice, în cazul în care un operator cu poziție dominantă poate avea tendința să practice prețuri foarte mici în scopul de a elimina concurența din partea altor furnizori de acces la rețea (intrați de curând pe piață). În general, un preț este abuziv dacă este sub media costurilor variabile ale societății dominante sau dacă este sub media costurilor totale și dacă practicarea sa face parte dintr-un plan anticoncurențial. În industriile de rețea o simplă aplicare a regulii de mai sus nu reflectă realitatea economică a acestora.

93. *Costurile variabile* reprezintă acele costuri care variază în funcție de cantitățile produse. Un agent economic care deține o poziție dominantă nu ar avea nici un interes să practice astfel de prețuri, cu excepția aceluia de a elimina de pe piață pe vreunul dintre concurenții săi, și, prin aceasta să aibă posibilitatea de a crește prețurile și de a profita de poziția sa de monopol; aceasta deoarece vânzarea de unități de produs la prețuri sub costurile variabile generează pierderi echivalente costurilor fixe (acele costuri care rămân constante indiferent de cantitatea produsă) și cel puțin ale părții din costurile variabile aferente unităților respective.

94. În scopul comercializării rentabile a unui serviciu sau grup de servicii, un operator trebuie să adopte o strategie de stabilire a prețurilor care să îi permită acestuia acoperirea tuturor costurilor suplimentare prin veniturile suplimentare obținute ca rezultat al prestării serviciului sau grupului de servicii respectiv. În cazul în care un operator dominant fixează un preț pentru un produs sau un serviciu dat, care este inferior mediei costurilor totale reieșite din prestarea aceluși serviciu, operatorul trebuie să justifice acest preț în termeni comerciali: un operator dominant care ar obține beneficiile de pe urma unei asemenea politici de prețuri, doar dacă unul sau mai mulți concurenți au fost afectați, trebuie considerat ca practicând un abuz.

95. Pentru a dovedi abuzul autoritatea de concurență este cea care trebuie să determine prețul sub care o companie ar putea obține un profit doar prin eliminarea sau slăbirea unuia sau a mai multor concurenți. Structurile de cost în industriile de rețea tind să fie diferite de majoritatea altor industrii, în măsura în care industriile de rețea suportă costuri comune mult mai mari.

96. De exemplu, în cazul furnizării serviciilor de comunicații electronice, un preț care este egal cu costurile variabile ale unui serviciu poate fi substanțial mai mic decât prețul de care operatorul are nevoie pentru a-și acoperi costul furnizării serviciului. Aplicând ipoteza menționată la pct. 93 prețurilor care vor fi practicate de către un operator pe o perioadă mai mare de timp și pe care se bazează pentru a decide să investească, costurile luate în considerare trebuie să includă costurile totale care sunt profitabile pentru furnizarea serviciului. În analiza situației se va acorda atenție perioadei adecvate de timp în care costurile vor fi analizate. În majoritatea cazurilor există motive să se considere că nu sunt indicate nici perioadele foarte scurte de timp, dar nici cele foarte lungi.

97. În aceste circumstanțe Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va trebui deseori să examineze costurile

suplimentare (incrementale) medii de furnizare a serviciului, putându-se dovedi necesară analizarea acestora pe o perioadă mai mare de un an.

98. În acest context regulile specifice sectorului de comunicații electronice cu privire la cerințele de contabilitate și transparență ale acestuia asigură aplicarea efectivă a art. 6 din Legea nr. 21/1996.

Subvenționarea încrucișată

99. O practică de subvenționare încrucișată poate constitui un abuz atunci când un operator se află în poziție dominantă pe o piață a produsului sau a serviciului. Dovada unei asemenea practici poate fi făcută demonstrând că operațiunile din aval ale companiei dominante nu s-ar putea desfășura profitabil pe baza prețurilor practicate în relațiile cu concurenții de pe piața din aval de către unitatea de operare din amonte a companiei dominante. Operatorul aflat în poziție dominantă ar putea ascunde faptul că unitățile sale din aval înregistrează pierderi, alocând activităților legate de acces costuri care ar fi trebuit alocate, în mod normal, operațiilor din aval sau determinând în mod impropriu prețurile de transfer în cadrul organizației. Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 abordează acest aspect, ANRC putând impune unui operator dominant integrat pe verticală obligații privind evidența contabilă separată, în cadrul contabilității interne de gestiune, pentru anumite activități care au legătură cu interconectarea rețelelor de comunicații electronice ori cu accesul la aceste rețele sau la infrastructura asociată. În plus, îi poate impune să urmărească distinct tarifele la vânzarea de gros și tarifele de transfer intern pentru a asigura, între altele, îndeplinirea obligației de nediscriminare. Cu toate acestea, existența contabilităților separate nu exclude existența unui posibil abuz. Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va examina faptele pe baza unei analize de la caz la caz.

100. În anumite circumstanțe o practică de subvenționare încrucișată ar putea fi demonstrată și arătând că diferența dintre prețurile de acces practicate în relațiile cu concurenții de pe piața din aval (piață care include și operațiunile din aval ale companiei dominante, dacă există) și prețul pe care operatorul de rețea îl practică pe piața din aval este insuficientă pentru a permite o furnizare a serviciului în condiții de eficiență rezonabilă pe piața din aval, pentru a obține un profit normal (cu excepția cazului în care societatea comercială aflată în poziție dominantă poate demonstra că operațiunile sale din aval se caracterizează printr-o eficacitate excepțională).

101. În ipotezele de mai sus concurenții de pe piața din aval se vor confrunta cu o practică de subvenționare încrucișată care i-ar putea elimina de pe piață.

Discriminare

102. Un furnizor dominant de acces nu poate face discriminări între părțile cu care a încheiat acorduri de acces diferite, atunci când asemenea discriminări ar restricționa concurența. Orice diferențiere fondată mai degrabă pe utilizarea prevăzută a fi dată accesului decât pe diferențele dintre tranzațiile ce ar putea exista pentru furnizorul de acces este contrară art. 6 din Legea nr. 21/1996, atunci când discriminarea riscă să restrângă sau să denatureze concurența actuală ori potențială. Această discriminare ar putea lua forma impunerii unor condiții diferite, inclusiv practicarea unor prețuri diferite sau alte diferențieri între acordurile de acces, cu excepția cazului în care asemenea discriminare ar fi în mod obiectiv justificată, de exemplu pe bază de costuri sau considerații tehnice ori de faptul că utilizatorii operează la niveluri diferite. Această discriminare ar putea să restricționeze concurența de pe piața din aval pe care compania care solicită accesul a căutat să opereze, prin faptul că ar putea limita posibilitatea aceluși operator de a intra pe piață sau de a-și extinde operațiunile de pe acea piață.

103. Această discriminare ar putea avea efect asupra concurenței și atunci când a avut loc între operatori de pe piețe din aval strâns legate, învecinate. Atunci când există două piețe distincte ale produsului în aval, dar unul dintre produse poate fi considerat substituibil cu celălalt, însă nu și din punct de vedere al prețului, orice discriminare prin prețurile practicate în relația cu furnizorii celor două produse ar putea slăbi concurența actuală sau potențială.

De exemplu, deși în prezent serviciile de telefonie vocală fixă și mobilă constituie probabil piețe distincte ale produsului, aceste piețe sunt în măsură să conveargă. Faptul de a practica tarife de interconectare mai mari operatorilor de telefonie mobilă, comparativ cu operatorii de telefonie fixă, va tinde să limiteze această convergență și prin urmare va avea efect asupra concurenței. Efecte similare asupra concurenței se pot produce și pe alte piețe de comunicații electronice. Această discriminare va fi, în orice eventualitate, dificil de justificat, dată fiind obligația de a stabili prețuri în funcție de costuri.

104. Referitor la discriminarea prin preț, art. 6 lit. c) din Legea nr. 21/1996 interzice discriminarea practică de către un agent economic ce deține o poziție dominantă față de clienții săi, inclusiv discriminarea între clienți pe baza faptului că aceștia acceptă sau nu să trateze în mod exclusiv cu acea companie dominantă.

105. Art. 6. din Legea nr. 21/1996 nu poate impune unei companii dominante să nu aplice un tratament diferențiat pentru categorii diferite de clienți, atunci când diferențierea poate fi obiectiv justificată pe baza tipului de interconectare oferit și/sau pe baza condițiilor în vigoare de acordare a licențelor (dat fiind faptul că aceste diferențe nu determină o distorsionare a concurenței). Dimpotrivă, art. 6 de mai sus interzice companiilor dominante să practice discriminări pentru tranzacții similare atunci când o asemenea discriminare va avea efect asupra concurenței. Determinarea faptului dacă aceste diferențe produc efecte distorsionante asupra concurenței trebuie efectuată în fiecare caz în parte. Din această perspectivă trebuie reamintit că art. 5 și 6 din Legea nr. 21/1996 se ocupă de aspecte referitoare la concurență și nu de aspecte de reglementare a diferitelor sectoare economice.

106. Discriminarea cu privire la orice aspecte sau condiții ale unor acorduri de acces, fără o justificare obiectivă, poate constitui un abuz. Discriminarea se poate referi la elemente ca: fixarea tarifelor, întâzieri la acordarea accesului, aspectele tehnice ale accesului, rutare, numerotare, restricții de rețea ce exced cerințelor esențiale și folosirea datelor din rețea referitoare la clienți. Totuși existența discriminării nu poate fi demonstrată decât pe baza unei analize de la caz la caz. Discriminarea reprezintă o practică interzisă de art. 6 din Legea nr. 21/1996 indiferent de faptul că ea rezultă sau nu în mod clar din termenii unui anumit acord de acces.

107. Există în acest context o obligație generală a operatorului de rețea de a trata clienții independenți în același mod ca și propria sa filială sau activitate de furnizare de servicii din aval. Natura clienților și cererile acestora pot juca un rol semnificativ în a determina dacă tranzacțiile sunt comparabile. Practicarea de prețuri diferite pentru clienți aflați pe niveluri diferite (de exemplu vânzare angro și en détail) nu constituie în mod necesar o discriminare.

108. Probleme de discriminare pot apărea și în ceea ce privește configurarea tehnică a accesului, dată fiind importanța acesteia. *Gradul de complexitate tehnică a accesului* reprezintă restricțiile asupra tipului sau nivelului din ierarhia rețelei centralei telefonice care asigură accesul ori capacitatea tehnică a acesteia și au o importanță deosebită din punct de vedere concurențial. Acestea se pot referi la infrastructurile disponibile pentru a asigura o conexiune sau la tipul interfeței și al sistemului de semnalizare folosit pentru a determina tipul de serviciu ce poate fi pus la dispoziția părții care solicită accesul. *Numărul și/sau localizarea punctelor de conectare* reprezintă cerința de a colecta și a distribui traficul pentru o anumită zonă prin centrul de comutare care deserveste direct acea zonă și nu la un nivel mai înalt al ierarhiei de rețea poate juca un rol important. Partea care solicită accesul suportă cheltuieli suplimentare fie datorită furnizării legăturilor la o distanță mai mare de propriul său centru de comutare, fie datorită faptului că este obligată să plătească tarife de transport mai mari. *Accesul egal* reprezintă posibilitatea clienților părții care solicită accesul de a beneficia de serviciile prestate de către furnizorul de acces prin tastarea aceluiași număr de cifre ca și clienții celui din urmă reprezintă o problemă de mare importanță în ceea ce privește concurența în domeniul comunicațiilor electronice.

Justificări obiective

109. Justificările ar putea include factori legați de operarea efectivă a rețelei deținute de operatorul care asigură accesul sau

restricții legate de licențiere, de exemplu, de natura drepturilor de proprietate intelectuală.

C. Abuzul de poziție dominantă colectivă

110. În cazul unei dominante colective comportamentul uneia sau al mai multora dintre companiile dominante poate fi abuziv, chiar dacă celelalte nu au același comportament.

111. În completarea măsurilor prevăzute de Legea nr. 21/1996, în situația în care nici un operator nu este dispus să acorde accesul și nu există nici o justificare tehnică sau comercială pentru acest refuz, se presupune că ANRC ar putea rezolva această problemă, impunând uneia sau mai multor companii obligația de a acorda accesul în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 34/2002.

SECȚIUNEA a 3-a

Acordurile de acces – art. 5 din Legea concurenței nr. 21/1996

112. Restricțiile asupra concurenței incluse sau rezultate din acordurile de acces pot avea două efecte distincte: restrângerea concurenței dintre cele două părți la acordul de acces sau restrângerea concurenței din partea unor terți, de exemplu printr-o exclusivitate acordată uneia sau ambelor părți la acord. Mai mult, în cazul în care o parte a acordului deține o poziție dominantă, clauzele acordurilor de acces pot avea ca rezultat consolidarea poziției dominante sau extinderea acelei poziții dominante pe o piață învecinată sau, dacă aceste clauze sunt incorecte, pot constitui o exploatare ilegală a poziției dominante.

113. Acordurile în care accesul este, în principiu, nelimitat, nu constituie în sine o restricționare a concurenței în înțelesul art. 5 alin. (1) din Legea nr. 21/1996. În schimb, obligațiile de exclusivitate din contractele de furnizare a accesului pot conduce la restricționarea concurenței întrucât limitează accesul altor companii la infrastructură. Deoarece majoritatea rețelelor dispune de o capacitate superioară celei de care este susceptibil a avea nevoie un utilizator unic, acesta va fi, în general, și cazul rețelelor de comunicații electronice.

114. Acordurile de acces pot avea efecte pro-concurențiale semnificative în măsura în care ele pot îmbunătăți accesul pe piețele din aval. În contextul interconectării acordurile de acces sunt esențiale pentru asigurarea interoperabilității serviciilor și a infrastructurii, conducând astfel la intensificarea concurenței pe piețele serviciilor din aval, care pot genera o valoare superioară în comparație cu infrastructura locală.

115. Totuși există riscul ca acordurile de acces sau anumite clauze ale acestora să aibă efecte anticoncurențiale. De exemplu, acordurile de acces pot:

- să constituie mijloace de coordonare a prețurilor;
- să constituie mijloace de împărțire a piețelor;
- să aibă ca efect excluderea unor terțe părți;
- să conducă la un schimb de informații comerciale importante între părți.

116. Riscul coordonării prețurilor este deosebit de acut în sectorul comunicațiilor electronice deoarece tarifele de interconectare reprezintă adesea peste 50% din totalul costurilor serviciilor furnizate, iar interconectarea cu rețeaua unui operator cu poziție dominantă este de obicei inevitabilă. În aceste condiții concurența prin preț este limitată, iar riscul coordonării prețurilor este în mod corespunzător mai mare.

117. Mai mult, în loc să creeze o concurență între rețele, în anumite condiții, acordurile de interconectare dintre operatorii de rețele pot constitui instrumente de împărțire a piețelor între operatorul de rețea care acordă accesul și operatorii care solicită acest acces.

118. Într-un sector de comunicații electronice liberalizat, tipurile de restricții anterior menționate vor fi monitorizate de către Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței, conform regulilor de concurență. Dreptul părților afectate de orice comportamente anticoncurențiale de a se adresa autorităților de concurență nu este modificat de legislația de reglementare sectorială în vigoare.

119. Consiliul Concurenței a identificat anumite tipuri de restricții care ar putea încălca art. 5 alin. (1) din Legea nr. 21/1996 și, prin urmare, pentru care va fi necesară obținerea

beneficiului unei exceptări individuale. Aceste clauze sunt în general legate de cardul comercial al accesului.

120. În sectorul comunicațiilor electronice, în cadrul acordurilor de interconectare, părțile vor obține în mod inerent anumite informații privind clienții și traficul concurenților. Acest schimb de informații poate, în anumite cazuri, să influențeze comportamentul concurențial al societăților comerciale implicate și ar putea cu ușurință să fie folosit de părți în scopul săvârșirii unor practici concertate, cum ar fi împărțirea piețelor. Ordonanța Guvernului nr. 34/2002 prevede ca informațiile obținute de la o companie care solicită interconectarea să fie folosite numai în scopurile pentru care au fost furnizate. În vederea respectării regulilor de concurență și a prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 34/2002, operatorii vor trebui să introducă măsuri de siguranță care să garanteze faptul că informațiile confidențiale vor fi accesibile doar acelor părți ale companiei implicate în realizarea acordurilor de interconectare și că aceste informații nu vor fi folosite în scopuri anticoncurențiale. În condițiile în care aceste măsuri de siguranță sunt complete și funcționează corect, în principiu, nu trebuie să existe motiv pentru care simplele acorduri de interconectare să cadă sub incidența art. 5 alin. (1) din Legea nr. 21/1996.

121. Clauzele de exclusivitate, în special cele în virtutea cărora traficul va fi condus exclusiv prin rețeaua de comunicații electronice a uneia sau a celor două părți, mai degrabă decât prin cea a tertului cu care au fost încheiate acorduri de acces, vor trebui să facă obiectul unei analize prin prisma art. 5 alin. (2) din Legea nr. 21/1996. Dacă nu se furnizează nici o justificare pentru această rutare, clauzele de acest gen vor fi interzise. Aceste clauze de exclusivitate nu sunt prin urmare inerente acordurilor de acces.

122. Este foarte puțin probabil ca acordurile de acces care au fost încheiate în scop anticoncurențial să îndeplinească criteriile de acordare a unei exceptări individuale conform art. 5 alin. (2) din Legea nr. 21/1996.

123. Mai mult, acordurile de acces pot avea impact asupra structurii concurențiale de pe piață. Tarifele pentru accesul local vor constitui deseori o parte considerabilă a costului total al serviciului furnizat consumatorului final de către partea care solicită accesul, limitând astfel posibilitatea manifestării concurenței prin preț. Datorită necesității de a proteja acest grad limitat de concurență, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței va acorda atenție examinării acordurilor de acces în contextul efectelor lor potențiale pe piețele relevante, pentru a se asigura că aceste acorduri nu constituie mijloace indirecte sau ascunse pentru fixarea sau coordonarea tarifelor plătite de către utilizatorii finali, practică ce constituie una dintre cele mai grave încălcări ale art. 5 alin. (1) din Legea nr. 21/1996. Din acest punct de vedere piețele de tip oligopol vor fi tratate cu o atenție specială.

124. În plus, clauzele care implică o discriminare ce conduce la excluderea terțelor părți au în aceeași măsură și un efect de restricționare a concurenței. Cea mai importantă este discriminarea prin preț, calitate sau alte aspecte comerciale semnificative ale accesului în detrimentul părții care solicită accesul, care are ca scop, în general, favorizarea într-o manieră incorectă a operațiunilor furnizorului de acces.

CAPITOLUL IV

Cadrul de analiză a situației în care un operator furnizează atât rețele de comunicații electronice, cât și rețele de televiziune prin cablu

125. Consiliul Concurenței consideră că deținerea de rețele de comunicații electronice și de rețele de televiziune prin cablu de către un operator aflat în poziție dominantă poate constitui o piedică în calea dezvoltării pieței și a manifestării efectelor pro-concurențiale ale liberalizării.

126. Pentru a se obține efectele scontate, ca rezultat al procesului de liberalizare, măsurile minime ar trebui să vizeze:

a) asigurarea transparenței informației contabile și prevenirea comportamentului discriminatoriu acolo unde un operator dominant de comunicații electronice, care furnizează infrastructură de rețea publică comutată de comunicații electronice, furnizează și infrastructură de rețea de televiziune prin cablu;

b) asigurarea separării contabilității financiare pentru serviciile de furnizare a fiecărei rețele și pentru activitățile operatorului ce constau în furnizarea de servicii de comunicații electronice.

127. Simpla separare a contabilității va asigura doar transparența fluxurilor financiare, în timp ce separarea legală ar putea conduce la o mai mare transparență a activelor și a costurilor și ar facilita monitorizarea profitabilității și a managementului operațiunilor pe rețeaua de cablu. Furnizarea rețelelor de comunicații electronice și a rețelelor de cablu TV sunt activități legate. Prin urmare, poziția unui operator pe una dintre aceste piețe are impact asupra poziției sale de pe o altă piață, iar supravegherea activităților sale de pe aceste piețe devine mai dificilă.

128. În aplicarea regulilor de concurență în cazuri specifice este esențial să fie avut în vedere contextul juridic și economic. Aceasta implică faptul că schimbările în condițiile pieței, cum ar fi cele generate de progresul tehnologic, au un impact direct în analiza efectuată în baza Legii nr. 21/1996. În momentul convergenței și al apariției noilor piețe ale serviciilor multimedia, deținerea încrucișată a proprietății între rețelele de comunicații electronice și cele de cablu are un impact potențial mult mai ridicat cu privire la puterea de piață și la potențialul abuz de poziție dominantă. Comportamentul comercial al agentului economic în cauză va necesita prin urmare o analiză mai detaliată, avându-se în vedere că există o mare probabilitate pentru apariția unui comportament abuziv și a unor efecte de împiedicare a accesului pe piață. În aceste condiții contabilitatea separată ar putea constitui o măsură insuficientă, fiind mai indicată implementarea separării legale, în sensul de operare a celor două tipuri de rețele — de cablu TV și de comunicații electronice — prin entități legale distincte.

129. În plus, pe piețele de telefonie locală este indicat ca operatorul care exploatează cele două rețele să nu fie singurul furnizor al infrastructurii pentru concurenții săi, avându-se în vedere condițiile specifice ale piețelor relevante locale de telefonie unde, de regulă, construirea de infrastructuri paralele este lentă și costisitoare.

130. O eventuală excludere a utilizării rețelei de comunicații electronice publice pentru difuzarea de programe de televiziune ar putea conduce însă la creșterea deficitului de capacitate disponibilă pentru acest tip de transmisie. Limitarea capacității disponibile ar putea avea, în special, efecte severe asupra furnizorilor de servicii de televiziune prin cablu.

131. Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței intenționează să acționeze conform art. 5 sau 6 din Legea nr. 21/1996 și Regulamentului privind autorizarea concentrărilor economice, în urma unei analize de la caz la caz, pentru reducerea unor efecte anticoncurențiale viitoare ale furnizării de către un anumit operator a rețelelor de televiziune prin cablu și a celor de comunicații electronice. Acțiunea poate fi pornită din oficiu sau în urma sesizării cu o plângere conform art. 6 din Legea nr. 21/1996. În plus, Consiliul Concurenței poate acționa ca rezultat al unei notificări realizate de către o companie dominantă de comunicații electronice și televiziune prin cablu, având ca obiect extinderea sa în noi zone multimedia, prin impunerea unor modificări structurale sau a altor măsuri pe care le va considera indicată pentru menținerea unui mediu concurențial normal.

132. În acest sector prevederile art. 6 din Legea nr. 21/1996 ar trebui aplicate *a fortiori* unui agent economic care este proprietarul atât al unei rețele de comunicații electronice, cât și al unei rețele de cablu, în particular când este dominant pe ambele piețe. Atunci când un agent economic deține o poziție dominantă pe două piețe, acesta nu trebuie ca prin comportamentul său să submineze și să distorsioneze concurența. În special, această dominantă nu trebuie folosită ca o pârgie pe piețe învecinate, împiedicând astfel apariția unor servicii noi sau consolidând poziția dominantă prin achiziții sau înființarea de societăți cooperative fie orizontale, fie verticale.

133. Pentru a acționa împotriva unor practici interzise de art. 6 din Legea nr. 21/1996, Consiliul Concurenței sau, după caz, Oficiul Concurenței poate decide declanșarea unor investigații din oficiu sau în urma unei plângeri. În plus, în baza art. 5 din aceeași lege, a prevederilor Regulamentului Consiliului Concurenței privind aplicarea prevederilor art. 5 și 6

din Legea nr. 21/1996, privind practicile anticoncurențiale, și a Regulamentului privind autorizarea concentrărilor economice, Consiliul Concurenței poate primi notificarea unei operațiuni, pe care o va analiza în lumina circumstanțelor specifice ale cazului. Este posibil ca extinderea pe piețe învecinate a unui operator dominant atât pe rețele de comunicații electronice, cât și pe rețele de televiziune prin cablu să genereze îndoieli serioase privind compatibilitatea operațiunii în cauză cu un mediu concurențial normal.

134. Furnizarea rețelelor de comunicații electronice și a celor de televiziune prin cablu de către un singur operator, fost monopolist, conduce la crearea unei poziții de start asimetrice pentru operatorii de comunicații electronice dominanți comparativ cu noii intrați pe piață, avându-se în vedere că piețele din acest domeniu tind să fie convergente; în primul rând va acționa ca o constrângere semnificativă asupra dezvoltării optime a acestor piețe. În mod clar această situație va avea ca efect reducerea concurenței pe piața comunicațiilor electronice, atât timp cât nou-intrații vor fi incapabili să acceseze bucla locală independent de operatorul dominant. În al doilea rând această situație creează o mai mare posibilitate pentru ca operatorul dual dominant să

acționeze într-o manieră care să împiedice inovația și să întârzie dezvoltarea piețelor multimedia din România.

CONCLUZII

135. Consiliul Concurenței consideră că regulile de concurență și reglementările specifice ale sectorului formează un set coerent de măsuri pentru asigurarea unui mediu de piață concurențial și liberalizat al piețelor de comunicații electronice din România.

136. Atunci când vor fi invocate regulile de concurență, Consiliul Concurenței va stabili care sunt piețele relevante și va aplica prevederile art. 5 și 6 din Legea nr. 21/1996 în concordanță cu principiile expuse în prezentele instrucțiuni.

137. Abordarea stabilită în prezentele instrucțiuni va promova concurența pe piețele de comunicații electronice și servicii multimedia în beneficiul consumatorilor, prin oportunitățile create pentru nou-intrați și prin încurajarea concurenței la nivelul buclei locale, dezvoltarea unor noi servicii pentru consumatori și crearea unei industrii multimedia puternice.

138. Prezentele instrucțiuni vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2003.

ACTE ALE COMISIEI DE SUPRAVEGHERE A ASIGURĂRILOR

COMISIA DE SUPRAVEGHERE A ASIGURĂRILOR

ORDIN

privind modificarea Ordinului președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 9/2002 pentru aprobarea Normelor privind aplicarea legii în domeniul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă pentru pagube produse terților prin accidente de autovehicule și autorizarea asigurătorilor care vor practica această asigurare în anul 2003

Ținând seama de dispozițiile art. 5, 53 și 67 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, astfel cum au fost modificate prin art. 45 alin. (4) din Legea nr. 32/2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asigurărilor, în temeiul prevederilor art. 4 alin. (27) și ale art. 47 pct. 2 lit. k) din Legea nr. 32/2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asigurărilor,

potrivit hotărârii Consiliului Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor din data de 12 decembrie 2002, prin care s-au adoptat modificările la Normele privind aplicarea legii în domeniul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă pentru pagube produse terților prin accidente de autovehicule și autorizarea asigurătorilor care vor practica această asigurare în anul 2003, aprobate prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 9/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 882 din 7 decembrie 2002,

președintele Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor emite următorul ordin:

Art. I. — Articolul 15 alineatul (1) din Normele privind aplicarea legii în domeniul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă pentru pagube produse terților prin accidente de autovehicule și autorizarea asigurătorilor care vor practica această asigurare în anul 2003, aprobate prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 9/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 882 din 7 decembrie 2002, se modifică astfel:

„Art. 15. — (1) Cererile de autorizare împreună cu documentația aferentă, conform prezentelor norme, depuse în termen

de 5 zile calendaristice de la data publicării prezentelor norme în Monitorul Oficial al României, Partea I, vor fi soluționate în termen de 12 zile de la această dată; comunicarea soluțiilor se va face în aceeași zi pentru toate societățile care au respectat termenul de mai sus.”

Art. II. — Direcția generală asigurări obligatorii din cadrul Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor va asigura ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentului ordin.

Președintele Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor,
Nicolae Eugen Crișan

București, 16 decembrie 2002.
Nr. 11.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2-4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București, cont nr. 2511.1-12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București și nr. 5069427282 Trezoreria sector 5, București (alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 411.97.54, tel./fax 410.77.36.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78, E-mail: marketing@ramo.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro